

Nostiprinās trauksmes celšanas preventīvā loma

Publicēts pirms vairāk nekā 1 gada

Publicēts: 12.07.2023.

Valsts kanceleja, vērtējot [2022. gadā apkopoto informāciju](#) par trauksmes celšanas gadījumiem, secina, ka nostiprinās trauksmes celšanas sistēmas preventīvā loma. Ziņotāju sniegtā informācija iestādēm palīdz novērst potenciālus pārkāpumus, nesagaidot negatīvas sekas valstij un sabiedrībai.

Pērn par trauksmes cēlēju ziņojumiem atzīti 111 iesniegumi. Visvairāk – 28 – ziņojumi saņemti par amatpersonu prettiesisku darbību. 13 ziņojumos trauksme celta par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, savukārt desmit ziņojumi bijuši par publisku līdzekļu vai mantas izšķērdēšanu. Pieci ziņojumi saņemti par krāpšanu vai citādi nelikumīgu rīcību saistībā ar ES fondu līdzekļiem. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, lielākoties trauksmes cēļi vērsušies Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā un Valsts ieņēmumu dienestā.

Trauksmes cēlēju ziņojumu statistika rāda, ka cilvēkiem rūp arī darba drošība – par to ir saņemti pieci ziņojumi – un vides drošība, par ko saņemti seši ziņojumi. Salīdzinot ar 2021. gadu, mazāk aktuāla ir bijusi veselības joma, taču aktuāla kļuvusi sociālā joma. Trauksme celta par sociālo pakalpojumu kvalitāti, nepienācīgu pacientu aprūpi.

99 Trauksmes cēlēju kontaktpunkta Valsts kancelejā pārstāve Inese Kuške norāda: “Trauksmes celšanas regulējuma primārais mērķis ir aizsargāt trauksmes cēlēju, tā radot vidi, kurā ir droši ziņot par pārkāpumiem. Redzot, ka 13 gadījumos ir novērsta trauksmes cēlēja norādītā problēma, piecos gadījumos veikti uzlabojumi, 17 gadījumos uzņēmumam vai iestādei sniegti

ieteikumi, varam secināt, ka savlaicīga trauksmes celšana palīdz apsteigt prettiesisku rīcību. Un tas ir daudz labāk nekā nonākt līdz situācijai, kad prettiesiska rīcība jau bijusi un ir nepieciešams piemērot sodus.”

2022. gadā uz trauksmes cēlēja ziņojuma pamata ir uzsākti 14 administratīvā pārkāpuma procesi, uzsāktas arī divas disciplinārlietas, taču lielākoties veiktas dažādas uzraudzības un kontroles iestāžu, resoriskās un cita veida pārbaudes atkarībā no ziņojuma satura un iestādes pilnvarām.

99 “Pakāpeniski samazinās to gadījumu skaits, kad trauksmes cēlēja norādītie fakti pēc pārbaudes neapstiprinās, kas uzskatāma par pozitīvu tendenci un parāda, ka aug ziņojumu saturiskā kvalitāte.” uzsver I. Kuške.

2022. gada sākumā stājās spēkā [jauns Trauksmes celšanas likums](#), kas paplašināja to personu loku, kam tiek nodrošinātas aizsardzības garantijas, iekļaujot ne tikai pašu trauksmes cēlēju un viņa radniekus, bet arī citas saistītās personas, kas var būt gan kolēģi, gan citi trauksmes cēlēja atbalstītāji, gan ar to saistītas organizācijas, piemēram, uzņēmumi.

Diemžēl ik gadu ir gadījumi, kad trauksmes cēlēja aizsardzība ir nepieciešama, jo radušās nelabvēlīgas sekas trauksmes celšanas dēļ. 2022. gadā četros gadījumos ir radušās dažāda rakstura nelabvēlīgas sekas trauksmes cēlējiem. Nav zināmi represiju gadījumi pret radniekiem vai saistītajām personām. Lai trauksmes cēlējam būtu pēc iespējas lielākas iespējas saņemt aizsardzību, Valsts kanceleja un Valsts darba inspekcija nodrošina konsultācijas par tiesību aizsardzību, bet Juridiskās palīdzības administrācija sniedz valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

Trauksmes celšana ir ar likumu noteikta kārtība, kādā Latvijas iedzīvotāji, ziņojot par darbā iegūtu informāciju, var novērst pārkāpumus un kaitējumu sabiedrības interesēm un vienlaikus saņemt identitātes aizsardzību un aizsardzību pret nelabvēlīgām sekām trauksmes celšanas dēļ. Vairāk par to, kādos gadījumos jāceļ trauksme un kā to darīt, var uzzināt mājaslapā [trauksmescelejs.lv](#). Trauksmes celšanas sistēma Latvijā ieviesta no 2019. gada.

Gada pārskats par Trauksmes celšanas likuma darbību pieejams mājaslapā [trauksmescelejs.lv](#)

Trauksmes celšana

Saistītas tēmas

[Trauksmes celšana](#)

[Valsts kanceleja](#)

<https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/nostiprinas-trauksmes-celsanas-preventiva-loma>